

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

โลกในยุคปัจจุบันเป็นยุคโลกาภิวัตน์ที่มีความเจริญก้าวหน้าด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ซึ่งทำให้โลกไร้พรมแดน สามารถสื่อสารกันได้ทั่วโลกอย่างรวดเร็ว การเรียนรู้ที่ปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอยู่ตลอดเวลา และเตรียมพร้อมที่จะเผชิญกับความท้าทายจากกระแสโลกที่มีการแข่งขันสูง ปัจจัยสำคัญที่จะก่อให้เกิดความได้เปรียบในการแข่งขัน ได้แก่ สถิติปัญญาและความสามารถของคน โดยมีการศึกษาเป็นกลไกสำคัญในการพัฒนาคุณภาพของคน การศึกษาจึงเป็นกระบวนการที่ทำให้คนมีความรู้และคุณสมบัติต่าง ๆ ที่ช่วยให้คนนั้นอยู่รอดในโลกได้ เป็นประโยชน์ต่อตนเอง ครอบครัว และสังคมส่วนรวม (สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี, 2545 : ปาฐกถา) ดังนั้นหากจะดูคุณภาพการศึกษาจึงควรดูที่เป้าหมายปลายทางคือคุณภาพของผู้จบการศึกษาว่าจะต้องมีความรู้ ทักษะ และคุณสมบัติต่าง ๆ อย่างน้อยต้องครบถ้วนตามที่หลักสูตรกำหนด ตลอดจนสามารถมีส่วนร่วมในการพัฒนาสังคมให้ก้าวหน้าไปตามกระแสโลกาภิวัตน์ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2549 : 1)

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 (2550 : 15, 23-24) มาตรา 49 บุคคลย่อมมีสิทธิเสมอกันในการรับการศึกษาไม่น้อยกว่าสิบสองปีที่รัฐจะต้องจัดให้อย่างทั่วถึง และมีคุณภาพ โดยไม่ต้องเก็บค่าใช้จ่าย ผู้ยากไร้ ผู้พิการ หรือทุพพลภาพ หรือผู้อยู่ในสภาวะยากลำบาก ต้องได้รับสิทธิ และการสนับสนุนจากรัฐเพื่อให้ได้รับการศึกษาโดยทัดเทียมกับบุคคลอื่น มาตรา 80 (3) พัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาในทุกระดับและทุกรูปแบบ ให้สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคม จัดให้มีแผนการศึกษาแห่งชาติ กฎหมายเพื่อพัฒนาการศึกษาของชาติ จัดให้มีการพัฒนาคุณภาพครูและบุคลากรทางการศึกษา ให้ก้าวหน้าทันการเปลี่ยนแปลงของสังคมโลก รวมทั้งปลูกฝังให้ผู้เรียนมีจิตสำนึกของความเป็นไทย มีระเบียบวินัย คำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวม และยึดมั่นในการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 (2545 : 15) ได้บัญญัติเกี่ยวกับมาตรฐานและการประกันคุณภาพการศึกษาไว้ใน หมวดที่ 6 ตั้งแต่ มาตรา 47-51 พอสรุไปได้ดังนี้ มาตรา 47 ให้มีระบบการประกันคุณภาพ การศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาทุกระดับประกอบด้วยระบบการประกัน คุณภาพภายในและระบบการประกันคุณภาพภายนอก หลักเกณฑ์และวิธีการประกันคุณภาพ การศึกษาให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง มาตรา 48 ให้หน่วยงานในต้นสังกัดและ สถานศึกษา จัดให้มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา และให้ถือว่า การประกันคุณภาพภายในเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารการศึกษาที่ต้องดำเนินการ อย่างต่อเนื่อง โดยมีการจัดทำรายงานประจำปีเสนอต่อหน่วยงานต้นสังกัด หน่วยงานที่ เกี่ยวข้อง และเปิดเผยต่อสาธารณชน เพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา และเพื่อรองรับการประกันคุณภาพภายนอก มาตรา 49 ให้มีสำนักงานรับรองมาตรฐานและ ประเมินคุณภาพการศึกษามีฐานะเป็นองค์กรมหาชนทำหน้าที่พัฒนาเกณฑ์ วิธีการประเมิน คุณภาพภายนอกและทำการประเมินผลการจัดการศึกษาเพื่อ ให้มีการตรวจสอบคุณภาพ ของสถานศึกษา โดยคำนึงถึงความมุ่งหมายและหลักการ และแนวการจัดการศึกษา ในแต่ละระดับ ตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัตินี้ ให้มีการประเมินคุณภาพภายนอกของ สถานศึกษาทุกแห่งอย่างน้อยหนึ่งครั้ง ในทุกห้าปีนับตั้งแต่การประเมินครั้งสุดท้าย และเสนอ ผลการประเมินต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและสาธารณชน มาตรา 50 ให้สถานศึกษาให้ ความร่วมมือในการจัดเตรียมเอกสารหลักฐานต่างๆ ที่มีข้อมูลเกี่ยวข้องกับสถานศึกษา ตลอดจนให้บุคลากร คณะกรรมการของสถานศึกษา รวมทั้งผู้ปกครองและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับ สถานศึกษา ให้ข้อมูลเพิ่มเติมในส่วนที่พิจารณาเห็นว่าเกี่ยวข้องกับการปฏิบัติภารกิจของ สถานศึกษาตามคำร้องขอของสำนักงานรับรองมาตรฐาน และประเมินคุณภาพการศึกษา หรือ บุคคลหรือหน่วยงานภายนอกที่สำนักงานดังกล่าวรับรองที่ทำหน้าที่ประเมินคุณภาพภายนอก ของสถานศึกษานั้น มาตรา 51 ในกรณีที่ผลการประเมินภายนอกของสถานศึกษาใดไม่ได้ตาม มาตรฐานที่กำหนดให้สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษาจัดทำ ข้อเสนอแนะการปรับปรุงแก้ไขต่อหน่วยงานต้นสังกัดเพื่อให้สถานศึกษาปรับปรุงแก้ไขภายใน ระยะเวลาที่กำหนด หากมิได้ดำเนินการดังกล่าว ให้สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมิน คุณภาพการศึกษารายงานต่อคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานหรือคณะกรรมการ การอุดมศึกษา เพื่อดำเนินการให้มีการปรับปรุงแก้ไข

ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 กำหนดให้โรงเรียนทุกแห่ง
 ดำเนินการเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายนอก จึงจำเป็นต้องพัฒนาโรงเรียนให้มีคุณภาพ
 ได้มาตรฐาน สามารถประกันคุณภาพการศึกษาให้แก่ลูกหลานของชุมชนและสร้างความ
 เชื่อมมั่นให้กับชุมชน ซึ่งจากผลการดำเนินการประเมินภายนอกสถานศึกษาระดับการศึกษา
 ขั้นพื้นฐาน ในรอบแรก (พ.ศ. 2544 - พ.ศ. 2548) สรุปผลการประเมินโดยรวมพบว่า
 ได้มาตรฐานร้อยละ 45 ไม่ได้มาตรฐานร้อยละ 55 โดยแยกรายด้านนั้น พบว่า ด้านผู้เรียน
 ที่ไม่ได้มาตรฐานคือ การมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ มีวิจารณญาณ
 มีความคิดสร้างสรรค์ คิดไตร่ตรอง และมีวิสัยทัศน์ การมีความรู้และทักษะที่จำเป็นตาม
 หลักสูตร ทักษะในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง รักการเรียนรู้ และพัฒนาตนเอง
 อย่างต่อเนื่อง และมีทักษะในการทำงาน รักการทำงาน สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้
 และมีเจตคติที่ดีต่ออาชีพสุจริต ด้านครู ไม่ได้มาตรฐานเกี่ยวกับวุฒิ ความรู้ความสามารถ
 ไม่ตรงกับงานที่รับผิดชอบและมีครูไม่เพียงพอ และความสามารถของครูในการจัดการเรียน
 การสอน อย่างมีประสิทธิภาพโดยเฉพาะการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และด้านผู้บริหาร
 ไม่ได้มาตรฐานเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการ โดยเฉพาะการมีหลักสูตรที่เหมาะสมกับผู้เรียน
 และท้องถิ่น มีสื่อการเรียนการสอนที่เอื้อต่อการเรียนรู้ การจัดกิจกรรม และการเรียนการสอน
 ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และผลการประเมินภายนอกรอบที่สอง (พ.ศ. 2549 - พ.ศ. 2553)
 โดยสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา สรุปผลการประเมินโดยรวม
 พบว่าได้มาตรฐานร้อยละ 61.34 ไม่ได้มาตรฐานร้อยละ 38.66 โดยแยกรายด้านนั้น พบว่า
 ด้านผู้เรียน ที่ไม่ได้มาตรฐานคือ การมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์
 มีวิจารณญาณ มีความคิดสร้างสรรค์ คิดไตร่ตรอง และมีวิสัยทัศน์ และการมีความรู้และทักษะ
 ที่จำเป็นตามหลักสูตร ด้านครู ไม่ได้มาตรฐานเกี่ยวกับวุฒิ ความรู้ความสามารถไม่ตรงกับ
 งานที่รับผิดชอบและมีครูไม่เพียงพอ และด้านผู้บริหารไม่ได้มาตรฐานเกี่ยวกับการบริหารงาน
 วิชาการ โดยเฉพาะการมีหลักสูตรที่เหมาะสมกับผู้เรียนและท้องถิ่น มีสื่อการเรียนการสอน
 ที่เอื้อต่อการเรียนรู้ (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2. 2551 : 67 - 72)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 เป็นหน่วยงานที่มีหน้าที่บริหาร
 และจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการ
 กระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 และกฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์การแบ่งส่วนราชการ
 ภายในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา พ.ศ. 2546 ขึ้นตรงต่อสำนักงานคณะกรรมการการศึกษา
 ขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ มีหน้าที่รับผิดชอบในการบริหารและจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ตั้งแต่ระดับการศึกษาปฐมวัยถึงระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานให้แก่ประชากรวัยเรียนใน 5 อำเภอ ได้แก่ อำเภอบางบาล อำเภอนาขุม อำเภอยะนิง อำเภอบางขัน และอำเภอบางขัน มีโรงเรียนในเขตพื้นที่การศึกษา จำนวน 247 โรงเรียน ประกอบด้วย โรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 235 โรงเรียน โรงเรียนเอกชน จำนวน 6 โรงเรียน และโรงเรียนปริยัติธรรม จำนวน 6 โรงเรียน ซึ่งจากจำนวนโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 235 โรงเรียนนั้นแยกเป็นโรงเรียนที่เปิดทำการสอนระดับอนุบาล - ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 176 โรงเรียน เป็นโรงเรียนขยายโอกาส และโรงเรียนที่เปิดทำการสอนตั้งแต่ระดับอนุบาล - ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 48 โรงเรียน และโรงเรียนที่เปิดทำการสอนตั้งแต่ระดับอนุบาล - ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 1 โรงเรียน และโรงเรียนที่เปิดทำการสอนตั้งแต่ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 - ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 10 โรงเรียน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 มีนโยบายพัฒนาระบบประกันคุณภาพการศึกษา เน้นการเสริมสร้างความเข้มแข็งของการประกันคุณภาพสถานศึกษา เพื่อรองรับการประเมินคุณภาพภายนอก ซึ่งเป็นการประเมินเพื่อรองรับคุณภาพมาตรฐานของสถานศึกษาในลักษณะผ่านหรือไม่ผ่านการรับรอง ดังนั้น สถานศึกษาจะต้องร่วมมือร่วมใจกัน สร้างความเข้มแข็งในเรื่องคุณภาพและมาตรฐานของสถานศึกษา สถานศึกษาที่ได้รับ การประเมินคุณภาพภายนอกในรอบแรกแล้ว ต้องนำผลการประเมินคุณภาพภายนอกมา ปรับปรุงพัฒนากระบวนการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาให้พร้อมรับการประเมิน ภายนอกกรอบที่สองและรอบต่อไป จากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพ การศึกษา อยากรู้ก็ตามเมื่อสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้สำรวจโรงเรียน ในสังกัดที่พร้อมจะรับการประเมินภายนอก ปี 2549 ปรากฏว่า มีโรงเรียนในสังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 ได้รับการประเมินภายนอกแรกแล้ว คิดเป็นร้อยละ 100 จากจำนวนสถานศึกษาที่ได้รับการประเมินภายนอกและส่งรายงานผลการประเมินให้ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 พบว่า โรงเรียนอยู่ในระดับ 1 ปรับปรุง จำนวน 6 โรงเรียน ระดับ 2 พอใช้จำนวน 205 โรงเรียน ระดับ 3 ดี จำนวน 24 โรงเรียน โรงเรียนที่ผ่านการประเมินรอบสองจาก สมศ. จำนวน 160 โรงเรียน ผ่านการรับรองแล้ว 131 โรงเรียน ไม่ผ่านการรับรอง จำนวน 29 โรงเรียน และยังไม่ได้รับการประเมินหรือ ยังไม่ทราบผล 75 โรงเรียน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2. 2551 : 67 - 72)

โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 เปิดทำการสอนตั้งแต่ระดับชั้นอนุบาล 1 - ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีจำนวนโรงเรียนทั้งหมด

48 โรงเรียน จากผลสรุปรายงานการสังเคราะห์การพัฒนาคุณภาพการศึกษา ปีการศึกษา 2551 โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2. 2551 : 91-92) พบว่า ผลการประเมินคุณภาพภายนอก ด้านผู้เรียน ที่ไม่ได้มาตรฐานคือ มาตรฐานที่ 4 ซึ่งมีผลการประเมินเป็นลำดับสุดท้ายของทุกมาตรฐาน สะท้อนให้เห็นว่า มาตรฐานที่ 4 ผู้เรียนมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ มีวิจารณญาณ มีความคิดสร้างสรรค์ คิดไตร่ตรองและมีวิสัยทัศน์ ต้องได้รับการปรับปรุง พัฒนาจากสถานศึกษา หน่วยงานที่เกี่ยวข้องอย่างจริงจัง เพื่อเพิ่มคุณภาพ มาตรฐานที่ 4 ให้สูงขึ้น ด้านครู ไม่ได้มาตรฐานเกี่ยวกับบุคลิก ความรู้ความสามารถไม่ตรงกับงานที่รับผิดชอบและมีครูไม่เพียงพอ และด้านผู้บริหาร ไม่ได้มาตรฐานเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการ โดยเฉพาะการมีหลักสูตรที่เหมาะสมกับผู้เรียนและท้องถิ่น มีสื่อการเรียนการสอนที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ซึ่งข้อเสนอแนะที่ได้เสนอไว้ในรายงานนั้นกล่าวไว้ว่า โรงเรียนควรมี การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาให้เข้มแข็ง โดยมีจุดเน้นให้นำผล การพัฒนาคุณภาพการศึกษาประจำปี และนำผลจากการประเมินคุณภาพการศึกษาภายนอก ไปใช้ในการวางแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนอย่างต่อเนื่อง (สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามหาสารคาม เขต 2. 2551 : 5)

จากเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยในฐานะเป็นข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 ที่มีหน้าที่ ในการจัดการเรียนการสอน ส่งเสริมสนับสนุนพัฒนาการจัดระบบประกันคุณภาพการศึกษา จึงสนใจที่จะศึกษาวิจัย ระบบการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 เพื่อจะ ได้ข้อมูลสารสนเทศ สำหรับวางแผนดำเนินงานตามระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา และเพื่อให้เป็นไปตามสาระสำคัญในพระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542

คำถามการวิจัย

1. ระดับการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา โรงเรียน ขยายโอกาสทางการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 ตามความคิดเห็น ของผู้บริหาร ครูหัวหน้างานประกันคุณภาพการศึกษา และประธานคณะกรรมการสถานศึกษา ขั้นพื้นฐาน มีความคิดเห็นอยู่ในระดับใด

2. ระดับการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 แยกตามสถานภาพแตกต่างกันหรือไม่

3. ข้อเสนอแนะการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 เป็นอย่างไร

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ครูหัวหน้างานประกันคุณภาพการศึกษา และประธานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

2. เพื่อเปรียบเทียบระดับการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 แยกตามสถานภาพ

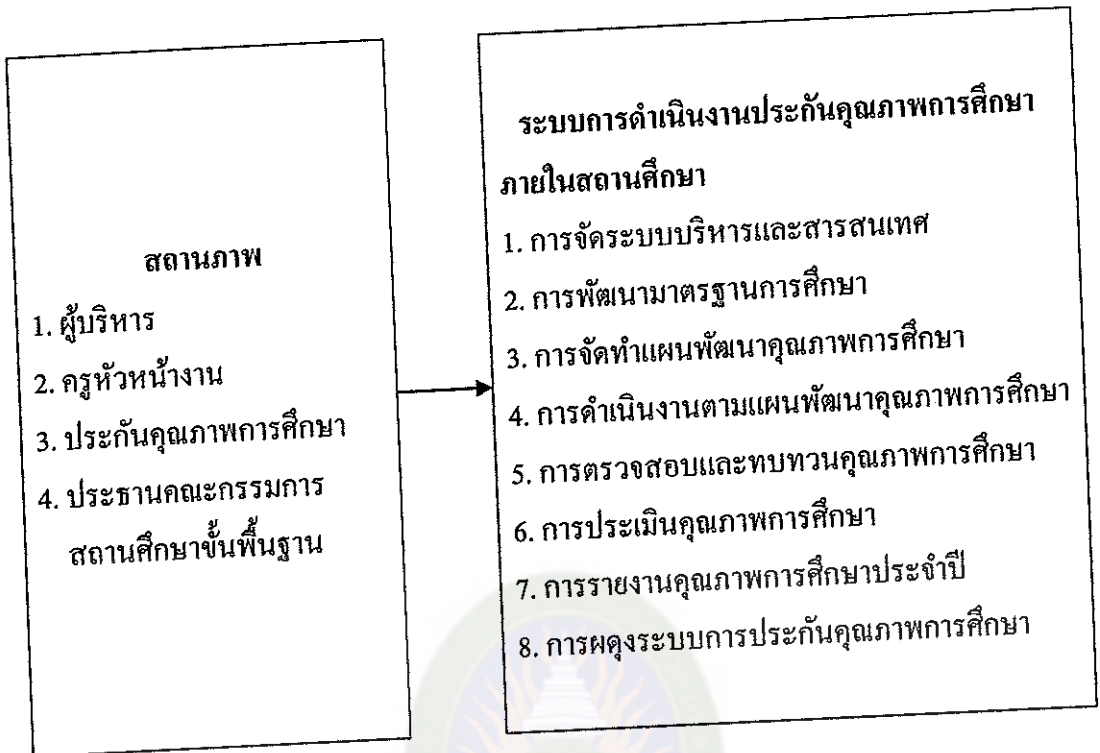
3. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2

สมมติฐานการวิจัย

ผู้บริหาร ครูหัวหน้างานประกันคุณภาพการศึกษา และประธานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาแตกต่างกัน ทั้งโดยรวมและรายด้าน

กรอบแนวคิดการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ใช้กรอบแนวคิดเกี่ยวกับการดำเนินงานระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา ตามประกาศของกระทรวงศึกษาธิการ 8 ระบบ (สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา. 2546 : 36) ดังแผนภูมิที่ 1

แผนภูมิที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

ขอบเขตการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วย ผู้บริหาร ครูหัวหน้างานประกันคุณภาพการศึกษา และประธานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 ปีการศึกษา 2552 จำนวน 48 โรงเรียน โรงเรียนละ 3 คน มีจำนวนทั้งหมด 144 คน ประกอบด้วย ผู้บริหารจำนวน 48 คน ครูหัวหน้างานประกันคุณภาพการศึกษา จำนวน 48 คน และประธานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 48 คน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2. 2552 : 105-110) ในการวิจัยครั้งนี้ใช้กลุ่มตัวอย่าง โดยใช้เกณฑ์ตามตารางเครจซี่ และมอร์แกน (Krejcie & Morgan. 1970 : 608) ผู้บริหาร จำนวน 44 คน ครูหัวหน้างานประกันคุณภาพการศึกษา จำนวน 44 คน และประธานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 44 คน รวมทั้งหมด จำนวน 132 คน

2. ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

2.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่

2.1.1 ตำแหน่ง ประกอบด้วย

2.1.1.1 ผู้บริหาร

2.1.1.2 ครูหัวหน้างานประกันคุณภาพการศึกษา

2.1.1.3 ประธานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

2.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ ระดับการดำเนินงานระบบประกันคุณภาพการศึกษา

ภายในสถานศึกษา โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มหาสารคาม เขต 2 ตามประกาศของกระทรวงศึกษาธิการ 8 ระบบ (สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา. 2546 : 36) ประกอบด้วย

2.2.1 การจัดระบบบริหารและสารสนเทศ

2.2.2 การพัฒนามาตรฐานการศึกษา

2.2.3 การจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา

2.2.4 การดำเนินงานตามแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา

2.2.5 การตรวจสอบและทบทวนคุณภาพการศึกษา

2.2.6 การประเมินคุณภาพการศึกษา

2.2.7 การรายงานคุณภาพการศึกษาประจำปี

2.2.8 การผลจุงระบบประกันคุณภาพการศึกษา

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. การดำเนินงานระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา หมายถึง กระบวนการจัดการพัฒนาคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มหาสารคาม เขต 2 ให้ดำเนินไปอย่างประสานสอดคล้องกันอย่างเป็นระบบกับสภาพ ที่พึงประสงค์ ตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในมาตรฐาน โรงเรียน และระบบการประกันคุณภาพ ภายในสถานศึกษา 8 ระบบ ประกอบด้วย การจัดระบบบริหารและสารสนเทศ การพัฒนา มาตรฐานการศึกษา การจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา การดำเนินงานตามแผนพัฒนา คุณภาพการศึกษา การตรวจสอบและทบทวนคุณภาพการศึกษา การประเมินคุณภาพการศึกษา การรายงานคุณภาพการศึกษาประจำปีและการผลจุงระบบการประกันคุณภาพการศึกษา

1.1 การจักระบบบริหารและสารสนเทศ หมายถึง กระบวนการบริหารจัดการคุณภาพสถานศึกษา เก็บรวบรวมข้อมูลพื้นฐานและสารสนเทศด้านการบริหารจัดการ ด้านบุคลากร ด้านการจัดการเรียนการสอนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ ด้านการพัฒนาบุคลากร ด้านการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้และแหล่งเรียนรู้ ด้านอาคารสถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวก แล้วนำมาประมวลผลข้อมูล ให้อยู่ในรูปสารสนเทศอย่างเป็นระบบ เพื่อสะดวกต่อการนำไปตัดสินใจเชิงนโยบาย สามารถตรวจสอบได้

1.2 การพัฒนามาตรฐานการศึกษา หมายถึง กระบวนการพัฒนาผู้เรียนให้บรรลุตามมาตรฐานของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยความร่วมมือของบุคลากรทุก ๆ ฝ่าย มีการแต่งตั้งผู้รับผิดชอบ ร่วมประชุมวางแผนร่างมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา เผยแพร่ ทำความเข้าใจ มีการตรวจสอบและปรับปรุงมาตรฐานการศึกษาอย่างต่อเนื่อง

1.3 การจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา หมายถึง กระบวนการจัดทำแผนอย่างเป็นระบบบนพื้นฐานข้อมูลของสถานศึกษา ประกอบด้วยเป้าหมาย ยุทธศาสตร์และแนวปฏิบัติที่ชัดเจน สมบูรณ์ ครอบคลุมการพัฒนาทุกกิจกรรม สอดรับกับวิสัยทัศน์ มาตรฐานของหลักสูตร และตรงกับความต้องการของสถานศึกษาและท้องถิ่น

1.4 การดำเนินงานตามแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา หมายถึง กระบวนการดำเนินงานตามแผนที่จัดทำอย่างเป็นระบบ ตามโครงสร้างและปฏิทินที่กำหนดโดยบุคลากรทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการดำเนินงานตามแผนเพื่อให้บรรลุผลตามเป้าหมายของแต่ละกิจกรรมอย่างสอดคล้องกับวิสัยทัศน์ มาตรฐานของหลักสูตร และมีการนิเทศ กำกับ ติดตาม การดำเนินงานทุกขั้นตอน

1.5 การตรวจสอบและทบทวนคุณภาพการศึกษา หมายถึง กระบวนการประเมินตนเองของสถานศึกษาอย่างเป็นระบบ โดยใช้เครื่องมือประเมินที่มีประสิทธิภาพ ดำเนินการอย่างต่อเนื่องอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง โดยความร่วมมือของบุคลากรในสถานศึกษา ผู้ปกครอง และชุมชน

1.6 การประเมินคุณภาพการศึกษา หมายถึง กระบวนการประเมินผลโดยมุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนที่สถานศึกษาจัดให้ผู้เรียนทุกคนที่ศึกษาอยู่ในปีสุดท้ายของแต่ละช่วงชั้น เข้ารับการประเมินคุณภาพการศึกษารอบทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ด้วยเครื่องมือมาตรฐาน ตามที่หลักสูตรสถานศึกษากำหนด แล้วนำผลการประเมินมาปรับปรุงแก้ไข

1.7 การรายงานคุณภาพการศึกษาประจำปี หมายถึง กระบวนการรายงานผลความก้าวหน้าของการดำเนินงานพัฒนาคุณภาพการศึกษาประจำปีของสถานศึกษาต่อหน่วยงานต้นสังกัด สาธารณชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทราบ เมื่อสิ้นปีการศึกษา โดยการแต่งตั้งคณะทำงาน มีรูปแบบการรายงานที่สอดคล้องกับกลุ่มเป้าหมายที่จะรายงาน เพื่อเตรียมพร้อมรับการประเมินจากภายนอก

1.8 การผุดงระบบการประกันคุณภาพการศึกษา หมายถึง การส่งเสริมพัฒนาและประเมินประสิทธิภาพการดำเนินงานระบบประกันคุณภาพการศึกษา ดำเนินการจัดทำแผน การตรวจสอบ ติดตาม และประเมินผลระบบการประกันคุณภาพการศึกษา

2. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 หมายถึง หน่วยงานทางการศึกษาที่อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) กระทรวงศึกษาธิการ ตามมาตรา 38 แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และมาตรา 37 แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 ประกอบด้วย 5 อำเภอ คือ อำเภอนาโพธิ์ อำเภอนาคู อำเภอพิบูลย์รักษ์ อำเภอนาเชือก และอำเภอยางสีสุราช มีโรงเรียนในสังกัดทั้งหมด 235 โรงเรียน

3. ตำแหน่ง หมายถึง บทบาทหน้าที่ของบุคลากรในโรงเรียน จำแนกเป็น

3.1 ผู้บริหาร หมายถึง ข้าราชการครูที่ปฏิบัติงานในตำแหน่งผู้อำนวยการสถานศึกษา รองผู้อำนวยการสถานศึกษา หรือผู้รักษาราชการในตำแหน่งดังกล่าวในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 ในปีการศึกษา 2552

3.2 ครูหัวหน้างานประกันคุณภาพการศึกษา หมายถึง ครูที่ทำหน้าที่ในฐานะหัวหน้างานประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 ในปีการศึกษา 2552

3.3 ประธานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน หมายถึง ตัวแทนที่ได้มาจากผู้ทรงคุณวุฒิ โดยได้รับเลือกจากตัวแทนผู้ปกครอง ตัวแทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตัวแทนพระภิกษุสงฆ์ ตัวแทนศิษย์เก่า ให้เป็นประธานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในปีการศึกษา 2552

4. โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา หมายถึง สถานศึกษาที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2 ระดับ คือการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานการศึกษาปฐมวัยและการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาตอนต้น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 มีทั้งหมด 48 โรงเรียน

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ได้ข้อมูลเกี่ยวกับการดำเนินงานตามระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 ใน 8 ระบบ คือ การจัดระบบบริหารและสารสนเทศ การพัฒนามาตรฐานการศึกษา การจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา การดำเนินงานตามแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา การตรวจสอบและทบทวนคุณภาพการศึกษา การประเมินคุณภาพการศึกษา การรายงานคุณภาพการศึกษาประจำปี และการผดุงระบบการประกันคุณภาพการศึกษา

2. เป็นข้อมูลสารสนเทศให้ผู้บริหาร ครูหัวหน้างานประกันคุณภาพการศึกษา ประธานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องนำไปปรับปรุงและพัฒนาเกี่ยวกับการดำเนินงานตามระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา เพื่อใช้ในการวางแผนพัฒนา การกำหนดนโยบายการดำเนินงานระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาให้มีคุณภาพ ตามมาตรฐานและเตรียมรองรับการประเมินจากองค์กรภายนอก

3. ได้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2